

Klachtnummer: 160221.02

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

xxx wonende te xxx hierna te noemen: klager

tegen

xxx gevestigd te xxx hierna te noemen: de filmdistributeur.

Audiovisuele productie: trailer **The Big Friendly Giant**, Nederlands gesproken, hierna te noemen: de Trailer.

1. De procedure

Klager heeft op 21 februari 2016 een klacht ingediend over de Trailer.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

De filmdistributeur heeft op 4 maart 2016 verweer gevoerd. Dit verweer is doorgestuurd naar klager.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld in haar zitting van dinsdag 15 maart 2016. Een vertegenwoordiger van de filmdistributeur is op de zitting verschenen. Klager heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid zijn standpunt op de zitting toe te lichten.

2. De Trailer

De Trailer heeft betrekking op de bioscoopfilm *The Big Friendly Giant (De Grote Vriendelijke Reus)*. In de Trailer zijn korte beelden te zien van deze bioscoopfilm.

De filmdistributeur heeft de Trailer op 11 december 2015 geclassificeerd met behulp van het op dat moment geldende classificatieformulier en is uitgekomen op de classificatie 'let op met kinderen tot 6 jaar' op basis van angst. De filmdistributeur heeft daarbij aangegeven dat sprake is van dreigende wezens (vraag 3.13.1).

3. De klacht

De klacht heeft betrekking op de Trailer *The BFG (De Grote Vriendelijke Reus)* en luidt als volgt. Klager was met zijn dochter van acht jaar naar de film *Zootropolis*. De film heeft de classificatie 6 jaar. De Trailer zorgde ervoor dat zijn dochter 's avonds huilend te kennen gaf niet naar bed te durven vanwege de scène in de Trailer, terwijl de dochter zeker niet bang is aangelegd. De Trailer speelt zich af om 3 uur 's nachts. De voice-over geeft aan dat je niet het bed uit mag en naar het raam moet gaan. Het meisje doet het toch, loopt naar het raam, ziet iets engs en rent terug naar bed. In bed doet ze de dekens over haar hoofd. Een grote hand komt door het raam en grijpt het meisje beet.

3. Advies Bureau

Het bureau van het NICAM heeft op 23 februari 2016 de filmdistributeur geadviseerd de classificatie van de Trailer aan te passen op 9 jaar op basis van angst. Het bureau stelde daarbij dat er naast een dreigend wezen ook griezeleffecten in de Trailer zijn te zien en motiveerde die stelling als volgt. “De zwarte schim voor het raam, het oog en de hand, die naar het meisje grijpt, merken we aan als griezeleffect als bedoeld in vraag 3.4.1. op de vragenlijst”.

Het bureau heeft de filmdistributeur verzocht binnen drie werkdagen de classificatie aan te passen en de bioscopen over de aanpassing te informeren.

De filmdistributeur heeft dit advies niet opgevolgd, omdat hij zich daarin niet kan vinden.

4. Het verweer

In het verweerschrift voert de filmdistributeur, verkort en zakelijk weergegeven, het volgende aan.

De filmdistributeur wijst erop dat een klager binnen twee weken na constatering van een eventuele overtreding van de regels de klacht dient in te dienen. Bij gebreke daarvan dient de klacht niet-ontvankelijk te zijn. De filmdistributeur wijst erop dat er geen melding is gemaakt van de datum van de oorsprong van de klacht, noch dat het bureau zich hiervan heeft vergewist.

De filmdistributeur kan niet beoordelen of eventuele gevolgzaken in de reactie van de dochter van klager een rol hebben gespeeld. Hij wijst erop dat er halverwege de film *Zootropolis* angstwekkende beelden te zien zijn, zoals een achtervolging door een wild dier en een dreigende tijger. Het kan zeer goed mogelijk zijn dat een verdere opvolging van zaken heeft geresulteerd in de (overigens te betreuren reactie) van de dochter.

De filmdistributeur is van mening dat nu niet aan hem is gemeld dat het gaat om een spoedprocedure, de conclusie moet zijn dat de klacht nietig/vernietigbaar/niet ontvankelijk is.

De Trailer draait sinds december 2015 in de bioscoop. Sindsdien is slechts één klacht ontvangen. Mocht de classificatie evident onjuist zijn geweest, dan zouden er ongetwijfeld eerder en meer klachten zijn ontvangen.

Het bevreemdt de filmdistributeur dat er slechts in het geval dat het advies van het bureau wordt opgevolgd, geen boete wordt opgelegd. De filmdistributeur heeft de Kijkwijzerregels correct toegepast. Er is hoogstens een verschil van mening.

Het Kijkwijzersysteem moet transparant, navolgbaar en betrouwbaar zijn. Indien verschillende codeurs eenzelfde film of programma zouden coderen, zouden zij tot hetzelfde resultaat moeten komen. Hierbij kan een kanttekening worden gezet. Er kan verschil van mening zijn. De filmdistributeur wijst erop dat de Trailer *ET* (ook van regisseur Spielberg net als *The Big Friendly Giant*) de classificatie Alle Leeftijden heeft, terwijl er geen noemenswaardig verschil is met de onderhavige Trailer.

Verder wijst de filmdistributeur erop dat programma's met de classificatie AL, 6 en 9 jaar de hele dag op televisie mogen worden uitgezonden. Indien de dochter van klager een dergelijke trailer op televisie zou hebben gezien, zou de consequentie hetzelfde zijn.

De Trailer betreft vrijwel letterlijk het begin van het wereldberoemde boek van Roald Dahl dat op basisscholen wordt voorgelezen en uitgereikt aan kinderen van groep 4 (7-8 jaar) en groep 5 (9-9 jaar).

In tegenstelling tot wat klager aangeeft, wordt het meisje in de Trailer niet door de hand gegrepen. De buitenproportioneel grote hand komt door het raam naar binnen in de richting van waar het meisje zich bevindt... en dan stopt het beeld (of althans het beeld gaat op zwart). Als klager bedoelt dat het meisje is gegrepen, dan kan het niet anders dan dat de klager en/of zijn dochter het boek kent en dus weet dat het met het meisje allemaal goed afloopt en dat de persoon in kwestie buitengewoon vriendelijk is.

De filmdistributeur stelt dat het bureau van het NICAM niet zelfstandig de klacht kan uitbreiden met referenties aan zaken die niet worden gemeld in de klacht zelf.

De filmdistributeur wijst erop dat de angst van de dochter van klager (hoe vervelend ook) uren later plaatsvond en dat zij niet kan beoordelen of er in tussentijd iets is gebeurd dat daartoe kan hebben geleid.

De filmdistributeur concludeert dat er geen sprake is van een griezeffect en dat de verrichte classificatie juist is. De filmdistributeur verzoekt de Klachtencommissie de klacht af te wijzen.

5. De mondelinge behandeling ter zitting

Tijdens de mondelinge behandeling heeft de filmdistributeur zijn standpunt nader toegelicht en gehandhaafd.

6. Het oordeel van de Klachtencommissie

Ontvankelijkheid

Het bureau van het NICAM heeft op 23 februari 2016 de filmdistributeur geadviseerd de classificatie van de Trailer aan te passen op 9 angst. De filmdistributeur heeft het advies van het bureau niet opgevolgd, omdat hij zich daarin niet kon vinden.

Vervolgens heeft de secretaris van de Klachtencommissie op 1 maart 2015 aan de filmdistributeur bericht dat de klacht wordt voorgelegd aan de Klachtencommissie, waarbij is verzocht het verweerschrift uiterlijk dinsdag 8 maart in te dienen.

Op 4 maart 2016 heeft de filmdistributeur zijn verweerschrift ingediend. Hierbij voert hij onder andere aan dat de klacht 'nietig/vernietigbaar/niet ontvankelijk' is, nu niet aan de filmdistributeur is gemeld dat het gaat om een spoedprocedure.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie slaagt dit verweer niet. Het is standaard dat bij klachten over producties, die in de bioscoop te zien zijn, de spoedprocedure wordt toegepast. Gesteld noch gebleken is dat de filmdistributeur in zijn belangen is

geschaad of in grote nood is gebracht, doordat een termijn is gesteld zonder dat daarbij is gemeld dat de spoedprocedure geldt. De filmdistributeur heeft geen contact opgenomen met de secretaris met het verzoek om uitstel en hij heeft op 4 maart een verweerschrift van zes bladzijden ingediend.

De Klachtencommissie acht klager ontvankelijk in haar klacht.

Naar aanleiding van hetgeen de filmdistributeur heeft aangevoerd zal de Klachtencommissie ingaan op enige algemene uitgangspunten van Kijkwijzer en de klachtenprocedure in het algemeen. Vervolgens zal de Klachtencommissie nader ingaan op de vraag of de Trailer juist is geclassificeerd.

Kijkwijzer

Kijkwijzer waarschuwt of een televisieprogramma of film mogelijk voor kinderen schadelijke beelden bevat door het geven van een leeftijds aanduiding: Alle Leeftijden, 6 jaar, 9 jaar, 12 jaar en 16 jaar. Daarnaast zijn er de pictogrammen die de reden van het advies aanduiden: geweld, angst, seks, discriminatie, drugs- en/of alcoholmisbruik en grof taalgebruik. De Kijkwijzer criteria zijn vastgesteld op advies van deskundigen op het gebied van kind en media en zijn vastgelegd in een vragenlijst. Daarbij is gebruik gemaakt van onderzoeken naar de effecten van audiovisuele producties op kinderen en jongeren. Tevens is zorgvuldig rekening gehouden met de wensen van ouders en opvoeders.

Met deze vragenlijst classificeren de codeurs van omroepen en filmdistributeurs hun producties zelf. De codeurs hebben daartoe een Kijkwijzer training gevolgd. De vragenlijst is zo ontworpen dat elke vraag directe gevolgen heeft voor de leeftijdsindicatie die uit de antwoorden rolt. De kans dat codeurs hetzelfde antwoord invullen, is in de vragenlijst geoptimaliseerd.

Het bureau van Kijkwijzer controleert de classificaties volgens een steekproef en aan de hand van vragen en klachten van consumenten.

De klachtenprocedure

Alle organisaties die bij het NICAM zijn aangesloten, dienen hun audiovisuele producties te classificeren aan de hand van het Kijkwijzer classificatiesysteem en de regels uit de reglementen in acht te nemen.

Volgens het klachtenreglement kan een ieder die meent dat een aangesloten organisatie de regels heeft overtreden binnen twee weken na constatering daarvan een klacht indienen bij het bureau van Kijkwijzer. Dat kan door het klachtenformulier op de website van Kijkwijzer in te vullen.

De klachtenprocedure van Kijkwijzer is gebaseerd op laagdrempelige, individuele klachten. Het bestuur van het NICAM heeft dit zo besloten.

In eerste instantie wordt een klacht behandeld door het bureau van het NICAM. In het geval als het onderhavige, waar het bureau van mening is dat de classificatie van een trailer één leeftijdscategorie te laag is, neemt het bureau contact op met de aangeslotene met het verzoek om de classificatie binnen drie werkdagen aan te passen. Indien het advies binnen de termijn wordt opgevolgd en de klacht wordt op verzoek van de klager voorgelegd aan de Klachtencommissie, legt de Klachtencommissie in het geval dat zij tot een ander oordeel komt dan het bureau

van het NICAM bij wijze van uitzondering geen boete op. Indien de aangeslotene de classificatie niet binnen de termijn van drie werkdagen aanpast, wordt de klacht voorgelegd aan de onafhankelijke Klachtencommissie.

In artikel 5.4 van het klachtenreglement is het volgende bepaald: “De Klachtencommissie is bevoegd de Audiovisuele Productie, die in behandeling is genomen, zelf door middel van het classificatieformulier te classificeren, om tot een oordeel te komen over de classificatie-elementen waarover is geklaagd.”

Volgens artikel 7 van het klachtenreglement kan in spoedeisende gevallen de termijn voor het indienen van een verweerschrift worden verkort tot een minimum drie werkdagen en zullen betrokken partijen van deze beslissing schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte worden gesteld.

Volgens artikel 12 en 13 van het klachtenreglement kan de Klachtencommissie een klacht al dan niet gegrond verklaren en een sanctie opleggen, zoals de opdracht tot (her)classificatie over te gaan en een financiële boete.

In het onderhavige geval heeft klager via de website van Kijkwijzer op 21 februari 2016 een klacht ingediend. Eén van de vragen op de website luidt : ‘Wanneer heeft u de klacht geconstateerd’ De klager heeft hier ingevuld : ‘21-02-2016’. Dit betekent dat de klacht binnen twee weken, dus tijdig, is ingediend.

De behandeling van de klacht

Het feit dat de klager een klacht over de Trailer heeft ingediend leidt ertoe dat de Klachtencommissie beoordeelt of de classificatie van de Trailer naar haar oordeel juist is. Hierbij doet niet ter zake of er, zoals de filmdistributeur aanvoert, niet eerder een klacht is ingediend, of de bioscoopfilm *Zootropolis* op de dochter invloed heeft gehad, welke classificatie de Trailer *ET* heeft of dat de film gebaseerd is op een bekend boek van Roald Dahl. Ook gelden voor Trailers, die niet op televisie worden uitgezonden geen uitzendtijden, zodat het hierover gestelde geen doel treft, De Klachtencommissie oordeelt aan de hand van de klacht of de door de filmdistributeur aan de Trailer gegeven classificatie 6 jaar op basis van angst juist is. De Klachtencommissie past daartoe zelf het classificatieformulier op de onderhavige productie toe. Hieronder behandelt zij de relevante vragen.

De classificatie

De Klachtencommissie is met de filmdistributeur van oordeel dat in de inhoudscategorie **angst** vraag 3.0.1 ‘Komen er angstwekkende beelden voor in de productie zoals genoemd in de angstcategorie?’ met ‘1 keer of vaker’ moet worden beantwoord.

Vraag **3.4.1** ‘Komen er griezeffecten in de productie voor?’ moet naar het oordeel van de Klachtencommissie met ‘1 keer of vaker’ worden beantwoord.

In de toelichting op de Vragenlijst wordt onder griezeffecten verstaan: ‘alle elementen waarmee angst en/of weerzin bij de kijker kunnen worden opgewekt’.

Griezeffecten kunnen het gevolg zijn van acties van levende wezens (mensen, mensachtigen, fantasiewezens of dieren) of van bovennatuurlijke krachten.

Griezeffecten kunnen meer of minder hevig zijn. Voorbeelden van minder hevige griezeffecten zijn: ‘Harry Potter and the Prisoner of Azkaban’, de oplichtende ogen van bezeten personages in ‘Charmed’, de griezelige busscène in ‘De Griezelbus’.

In de Trailer zijn beelden te zien van straten in Londen en een weeshuis. Een meisje in pyama loopt door het huis en de slaapzaal en doet ramen op slot. Er verschijnt een schaduw langs het raam. Het meisje ligt in bed met een zaklantaarn te lezen. De klok slaat. Er klinkt gerinkel. Er vallen vuilnisbakken om. Het meisje loopt naar het open raam en schuift het gordijn opzij, ze loopt het balkon op. Een grote hand verschijnt vanaf een straathoek en pakt de vuilnisbak op. Er wordt ingezoomd op een oog. Het meisje loopt snel naar binnen. Dan rijst er een groot personage op en dat loopt naar het balkon. Het meisje kruipt snel in bed met haar hoofd onder de deken. Een enorme hand reikt door het open raam naar binnen in de richting van het meisje onder de deken. Het beeld gaat op zwart als de hand vlak boven de dekens hangt. Tegelijkertijd met de beelden zegt de voice-over het volgende: 'Het was het spookuur als de boeman tevoorschijn komt en mensen vermist raken. De meiden zeggen dat het spookuur om middernacht begint. Volgens mij begint het om 3 uur s nachts als iedereen slaapt, behalve ik. Net als altijd net als nu. Ga nooit je bed uit (fluisterend). Loop nooit naar het raam. Kijk nooit achter het gordijn.(pauze) En daar begint ons verhaal.'

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is in de Trailer sprake van een griezeleffect zoals bedoeld in de vragenlijst. Terwijl de muziek bijdraagt aan de opbouw van de spanning, verschijnt er een schim langs het raam, vervolgens een grote hand, een oog, er loopt een groot personage naar het raam en dan reikt een enorme hand door het raam naar het meisje dat onder de deken is gekropen. Als de hand vlak bij het meisje is, stopt de Trailer abrupt. Daarmee eindigt de Trailer met de suggestie dat er iets onheilspellends kan gebeuren. Uit de Trailer blijkt niet dat het gaat om een grote vriendelijke reus. Nu er niet van kan worden uitgegaan, dat bij iedereen bekend is dat de hand van een vriendelijk persoon is, leidt dit in de Trailer niet tot een geruststelling die het griezeleffect teniet doet.

Vraag **3.4.2** (Zijn de griezeleffecten hevig?) dient naar het oordeel van de Klachtencommissie met 'nooit' te worden beantwoord. In de toelichting op de Vragenlijst staat dat hevige griezeleffecten zo intens zijn dat de kijker er moeilijk afstand van kan nemen. Bij hevige griezeleffecten gaat het vaak om situaties waarbij iets verschrikkelijks gebeurt of staat te gebeuren. Daarvan is in de Trailer naar het oordeel van de Klachtencommissie geen sprake.

Vraag **3.12.1**. 'Spelen de angstwekkende scènes zich af in een realistische omgeving?' dient met '1 keer of vaker' te worden beantwoord. De angstwekkende scènes van de Film spelen zich af in een weeshuis in Londen in een niet overduidelijk lang verleden.

Vraag **3.12.2**. 'Komen er één of meer onrealistische personages voor in de angstwekkende scènes?' dient naar het oordeel van de Klachtencommissie met 'ja' te worden beantwoord. Dit betreft het grote personage met de grote hand.

De beantwoording van bovengenoemde vragen leidt tot de classificatie 9 op basis van angst.

De overige inhoudscategorieën zijn op de Trailer niet van toepassing.

De classificatie van de Trailer dient naar het oordeel van de Klachtencommissie derhalve uit te komen op 9 jaar angst.

Vertonen van de Trailer

Op grond van artikel 3 en 5 van het Deelreglement Filmwerk mag de leeftijdsclassificatie van een Trailer de Leeftijdsclassificatie van het Filmwerk voorafgaand waaraan of aansluitend waarop hij wordt vertoond niet overstijgen. De Filmdistributeur zal ervoor zorgdragen dat de classificatie van de Trailer kenbaar wordt gemaakt aan de organisatie die de Trailer openbaar zal maken. De Bioscoopexploitant zal ervoor zorgdragen dat de Leeftijdsclassificatie van de Trailer de Leeftijdsclassificatie van het Filmwerk voorafgaand waaraan of aansluitend waarop hij wordt vertoond niet zal overstijgen.

De onderhavige Trailer met de leeftijdsclassificatie 9 jaar had derhalve niet vertoond mogen worden bij een bioscoopfilm met de leeftijdsclassificatie 6 jaar.

Dat een Audiovisuele Productie met de leeftijdsclassificatie AL, 6 en 9 jaar overdag wel tussen 06.00 uur 's ochtends en 20.00 uur 's avonds lineair mag worden vertoond op televisie, maakt het voorgaande niet anders. Bij vertoning op televisie dient met hulp van de pictogrammen de juiste leeftijdsclassificatie te worden getoond, zodat ouders kunnen beslissen of hun kind een bepaalde productie op televisie vóór 20.00 uur mag zien.

Gelet op het hiervoor overwogene beslist de Klachtencommissie als volgt.

7. De beslissing van de Klachtencommissie

Gegronde klacht

De Klachtencommissie acht de klacht **gegrond**. De classificatie van de Trailer dient uit te komen op **9 jaar op basis van angst**.

Herclassificatie

De filmdistributeur dient, voor zover zij dat niet reeds heeft gedaan, de classificatie van de Trailer in de database van het NICAM **binnen drie werkdagen** na de datum van deze uitspraak aan te passen op 9 jaar op basis angst alsmede alle maatregelen te nemen die ertoe leiden dat de classificatie van 9 jaar op basis van angst wordt gehanteerd. Zo dient de filmdistributeur de gewijzigde classificatie **binnen drie werkdagen** door te geven aan die organisaties die de Trailer openbaar maken (zoals de bioscopen) met het verzoek ervoor te zorgen dat de Trailer alleen wordt vertoond bij films met de classificatie van 9 jaar of hoger.

Boete

De Klachtencommissie gaat conform artikel 13 lid 1 onder C Klachtenreglement over tot het opleggen van een boete. De filmdistributeur heeft het advies van het bureau tot aanpassing van de classificatie niet opgevolgd, zodat de uitzondering met betrekking tot het opleggen van een boete niet van toepassing is. In eerdere uitspraken The Guard (21-11-2011) en Sammy 2 (15-10-2012) heeft de

Klachtencommissie klachten jegens de filmdistributeur gegrond verklaard. De laatst gegrond verklaarde klacht is niet langer dan vijf jaar geleden. Bij de berekening van de onderhavige boete is de Klachtencommissie uitgegaan van de Sanctierichtlijn. De onderhavige overtreding valt binnen de categorie A 'Inhoudelijke overtredingen'; de Trailer is fout geclassificeerd. De filmdistributeur is een landelijk opererende filmdistributeur, waarvoor elk punt € 1.000,- bedraagt.

Nu de classificatie moet worden verhoogd van 6 naar 9 jaar, is sprake van één leeftijds categorie verschil. Dit betekent één punt, zodat de boete € 1.000,- bedraagt.

De filmdistributeur dient de boete van € 1.000,- binnen 30 dagen na factuurdatum te voldoen. De factuur wordt separaat toegezonden

Dwangsom

De Klachtencommissie legt bovengenoemde maatregelen (herclassificatie en boete) op onder verbeurte van een dwangsom van € 1000,- per dag, te rekenen vanaf drie werkdagen na de datum van deze uitspraak, met een maximum van € 25.000,-.

Uitvoerbaar bij voorraad

De Klachtencommissie acht het in redelijkheid noodzakelijk om haar beslissing uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, aangezien sprake is van een Trailer die in de bioscoop te zien is. Op deze manier wil de Klachtencommissie voorkomen dat de Trailer met schadelijke beelden voor kinderen tot 9 jaar in de bioscoop wordt vertoond aan kinderen met een lagere leeftijd dan 9 jaar.

De Klachtencommissie verklaart haar beslissing dan ook uitvoerbaar bij voorraad.

Beroep

Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld. Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Het adres luidt: NICAM, Commissie van Beroep, Postbus 322, 1200 AH Hilversum.

Hilversum, 18 maart 2016